

Kämnärsrättens protokoll i målet mellan Charlotta Wilhelmina Sundberg och hennes make Carl Cesar Sundberg samt Maria Lundgren.

Mer information om fallet finns här: <http://stockholmskallan.se/Soksida/Post/?nid=24553>

Protokollet renskrivet:

1842 den 4 October

Nde [närvarande]: Ordf. HB Lagman Harblingson
Prim. Kämn. [svårtydda förkortningar] Schönmeyr
v. Notarien Rinman

S.D. Till denna dag hade förra Sergeanten Carl Caesar Sundbergs hustru, Charlotta Wilhelmina Sundberg, född Widgren, utverkat sig stämning ej mindre å bemålde sin man än ock å ogifta Brödbagerskan Maria Lundgren, på grund af en derom gjord ansökning af följande lydelse= Litt A [Hustru Sundbergs stämningsansökan]
Wid uprop af målet infann sig Bokhållaren Olof Gabriel Lönnberg enligt fullmagt för Käranden, hvaremot Swaranden icke läto sig afhöra, ehuru de, enligt hvad wederbörande Stadstjenare intygade, blifwit behörigen kallade och stämde; Och beslöt Rätten alltså, uppå derom af Kärnade Ombudet framställd anhållan, att Swarandene skulle till Rätten uphämtas till Tisdagen den 11 i denna månad kl. 10 f.m., till hvilken tid målets återföretagande utsattes. Afträdde.

1842 den 11 Oct.

Nde: Som förut.

S.D. Då nu åter till handläggning påropades upskjutne målet emellan förre Sergeanten Sundbergs hustru, Kärande, samt bemålde hennes man och ogifta Brödbagerskan Lundgren, Swarande, tillstädeskom Kärandens Ombud Bokhållare Lönnberg, hvarjemte Swarandene, som blifwit af Rättens Betjente uphämtade, inställdes.

Sedan det i målet den 4 i denna månad hållne Protocoll blifwit till justering upläsdt, anhöll Swaranden Sundberg, att hans hustru måtte förpligtas att sin Kärandetalan sjelf i målet utföra, hvilken anhållan Rätten dock, sedan den af Kärande Ombudet blifwit bestridd, afslog, emot hvilket beslut Swaranden Sundberg anmälde missnöje, som skulle i Protocollet antecknas. Till närmare utvecklande af käromålet anförde Bokhållaren Lönnberg, att makarne Sundberg, som den 25 maji 1836 blifwit sammanwigde och under ägtenskapet sammanafplat 2ne nu mera aflidne barn, lefwat och bott tillhopa med hwarandra till Juniü månad år 1838, då Mannen Sundberg egenwilligt och i hemlighet öfvergifwit hustrun Sundberg, och hade hustru Sundberg någon dag i förliden månad af en Wäfwerska wid namn Tondeur blifwit underrättad, att Mannen lefde tillhopa med Brödbagerskan Lundgren och att han med henne sammanafplat ett den 1 September sistlidne år framfödt Gossebarn.

Swaranden Sundberg, som upgaf att han för 4 år sedan, då han tillsammans med sin hustru varit boende wid Östra Gref Gatan, flyttat ifrån hustrun, hvilken han icke velat öfvergifva, utan hade hon nekat att flytta med honom till Capitaines Gatan, hvarest Sundberg emedlertid hyrt sig rum, bestred att han med Brödbagerskan Lundgren plägat köttsligt umgänge och att han följagtligen icke wore fader till det af Lundgren förlidet år framfödde Gossebarn;

Medgifvande dock Sundberg att han de 2ne sistförflutne åren bott tillsammans med Lundgren, för att biträda henne wid den af henne idkade bagerirörelse; uti hvilka upgifter Bagerskan Lundgren, så widt de henne rörde, instämde.

Då Kärande Ombudet anhöll att få, för att i bevis leda att Swarandene erkänt att de woro fader och moder till nyssomnämnde Gossebarn, Skoarbetaren Arwid August Dahlström och hans hustru Johanna Lagergren såsom wittnen i målet hörde, så fingo Dahlström och hans hustru, hvilka anmäldes wara i Rättens förmak tillstädes, företräda, och då jäf emot dem hwarken anfördes eller kunde utrönas aflägga sanningsleden, om hwars wiget och betydelse de erinrades, hwarefter de hwar för sig hördes, nemligen:

1:o Mannen Dahlström som berättade: att under den tid förre Sergeanten Sundberg och Bagerskan Lundgren förlidet år varit boende i samma egendom, som wittnet och hans hustru, eller huset N:o 28 wid Lundtmakaregatan, hade wittnet wid flere tillfällen, då han passerat förbi fenstret till det af Sundberg och Lundgren gemensamt bebodde rum, sett Lundgren sitta i Sundbergs knä, hwarförutan wittnet wid samma tillfälle förmärkt att Sundberg och Lundgren kysst hwarandra; och hade wittnet, då han den 2 September samma år å gården till nyssberörda egendom träffat Sundberg, lyckönskat honom för det Lundgren dagen förut nedkommit med en son, hwartill Sundberg swarat, såsom orden fallit, ”ja det var inte icke den första som jag varit med om”, hwarjemte Sundberg omtalat Lundgrens swåra plågor wid förlossningen. Förmälände wittnet derjemte, att då Sundberg, någon tid efter sedan han och Lundgren afflyttat från nämnde egendom, kommit på besök till wittnet, hade han på wittnets fråga huru hans lilla son mådde, yttrat ”nu har vår Herre Gud wari lof tagit honom”, och då wittnets hustru derwid sagt, ”åh det kan wäl blifwa en till”, hade Sundberg swarat, ”nej icke med den menniskan, jag har nu flyttat ifrån henne”.

2:o Hustru Dahlström, som instämde i hwad hennes man berättat så wäl derom att Lundgren sittat i Sundbergs knä wid fenstret uti deras rum och att de kysst hwarandra, som och angående Sundbergs yttranden då han varit på besöket hemma hos Dahlström.. Hwarförutan hustru Dahlström anförde, att då hon wid ett tillfälle, ungefärligen 14 dagar efter sedan Lundgren blifwit förlöst, träffat henne å gården till ofwannämnde egendom, hade hustru Dahlström, uppå anmodan af Lundgren, följt med henne in i hennes rum; och hade Lundgren der wisat wittnet hennes lilla son och jemte det hon pekat på Sundberg, som äwen varit i rummet, frågat wittnet om han ej wore lik sin fader, hwartill wittnet gifwit ett jakande swar, synnerligast som barnet, likasom både Sundberg och Lundgren, haft fel på ena ögat.

Tilläggande så wäl Mannen som Hustru Dahlström, uppå derom enligt Kärande Ombudets begäran framställd fråga, att då Sundberg och Lundgren först flyttat till huset N:o 28 wid Lundtmakare gatan, hade wittnena icke wetat annat än att Lundgren varit Sundbergs hustru, hvilket förhållande de ansågo desto mera sannolikt som Lundgren af sitt husfolk lät kalla sig ”fru”.

Wittnesmålen uprepades och widkändes.

Sedan Swarandene, som i öfrigt bestredo sannfärdigheten af hwad wittnena sålunda berättat, medgäfvit möjligheten af att de, emedan Dahlström och hans hustru varit nyfikna, för dem på skämt upgifwit, att Sundberg varit fader till det af Lundgren den 1 Sept. förlidet år framfödde, nu mera aflidne, Gossebarn, som i dopet blifwit kalladt Carl Eugene,

Så anhöll Kärande Ombudet att en annan dag få Pigan Hag så som wittne i målet afhörd, och beslöt Rätten att uppskjuta målets vidare handläggning till tisdagen den 18 i denna månad kl. 10 f.m., då Parterne förstämde att återkomma, och till hvilken tid Käranden ägde att i behörig ordning låta instämma så wäl Pigan Hag som Mamsell Tondeur. Afträdde.

1842 den 18 Oct.

Nde: Rtns Ordf. Hn. Lagm. Harlingson
Notarien Öhnell
v. Notarien Rinman

S.D. Wid uprop denna dag uti uppskjutne målet emellan förre Sergeanten Sundbergs hustru, Kde, samt bemålde hennes man och ogifta Brödbagerskan Lundgren, Swarande, infunno sig, jemte Kärandens Ombud, Bokhållaren Lönnberg, och Swaranden, Wäfwerskan Maria Mathilda Tondeur, ogifta Pigan Emma Hag, Bagargesällen Eric Norströms Enka, Catharina Norström, samt Fyrverkaren N:o 10 wid Raket Batteriet af Kongl. Swea Artilleri Regemente Frans Henning, denne sistnämnde åtföljd af Sergeanten Otto Herman Bremer, såsom Batteri Ombud.

Uppå derom gjorde frågor, förmålde Wäfwerskan Tondeur, att då hon någon dag i slutet af sistförflutne Junii månad å Stora Nygatan träffat hustru Sundberg, hade hon tillsport Sundberg om hon ägde sig bekant hwarest hennes man förre Sergeanten Sundberg wistades, och då hustru Sundberg sagt sig wara derom okunnig, hade Tondeur underrättat henne att mannen Sundberg varit tillsammans med Brödbagerskan Lundgren boende hos Skomakare Adolph Fredrik Henning wid Badstugatan å Norrmalm, samt att han enligt hwad bemålde Henning för Tondeur omtalat med Lundgren sammanafat ett barn.

Då Kärande Ombudet härefter anhöll att Pigan Hag, Enkan Norström och Fyrverkaren Henning måtte warda å ed hörde, anförde Swaranden Sundberg såsom jäf emot Pigan Hag, dels att hon skulle wara utan laga försvar och sysselsättning, och dels att hon skulle wisat sig wara oärlig så wäl då hon tillförne varit i tjenst hos Sundberg som ock å de ställen der hon sedermera tjenat; men som Sundberg, emot Hags bestridande, icke var beredd att åberopa någon bevisning till bestyrkande af sine sålunda gjorde uppgifter, så, och då i öfrigt hvarken emot något jäf anfördes eller kunde utwisas, finge de samtliga aflägga sanningseden, om hvars ansvarsfulla betydelse de erinrades, hwarefter de, hwar för sig, hördes, nemligen:

1:o Pigan Hag, som berättade, att under den tid af 6 veckor sommaren sistlidet år, som wittnet varit i tjenst hos Mannen Sundberg och Brödbagerskan Lundgren, hvilka då varit boende uti huset No 28 wid Lundtmakare gatan å Norr Malm, hade wittnet sett att Sundberg och Lundgren, hwilken sednare varit hafwande, hwarje natt liggat afklädda tillsammans uti en, i det inre af de utaf de bebodda 2ne rum befintlig, säng; dock hade wittnet aldrig förmärkt om de med hwarandra haft köttsligt umgänge;

2:o: Enkan Norström, som förklarade sig icke hafwa någon uplysning att i målet meddela; samt

3:o Fyrverkaren Henning, som icke ägde någon vidare kännedom om Sundbergs och Lundgrens förhållande till hwarandra, än att de höstetiden sistlidet år bott i ett och samma rum hos wittnets broder, Skomakaren Adolph Fredric Henning, uti huset N:o 25 wid Badstugatan å Norr Malm.

Sedan vittnesmålen blifwit uprepade och widkände, anhöll Kärande Ombudet att en annan dag få Barnmorskan Sandberg, som skulle hafwa biträdt Lundgren wid barnförlossningen, såsom wittne i målet hörd; och uppskjöt Rätten med anledning deraf målets återföretagande till Tisdagen den 25 i denna månad kl. 11 f.m., då Parterne förstådigades att återkomma och till hvilken tid Käranden ägde att med sig hafwa Barnmorskan Sandberg eller och å henne uttaga Stämning. Afträdde.

1842 den 25 Oct.

Nde: Som förut.

S.D. Då nu åter till handläggning påropades uppskjutne målet emellan förre Sergeanten Sundbergs hustru, Kärande, samt bemälde hennes man och ogifta Lundgren, Swarande, tillstädeskom förutom Kärandens Ombud Bokhållaren Lönnberg samt Swarandena, Urfabrikören Anders Wilhelm Sandbergs Enka, Barnmorskan Catharina Sandberg, född Årsell, hwilken då jäf emot henne hwarken anfördes eller kunde utrönas, fick aflägga wittneseden, hwarefter hon, warnad för mened hördes och berättade, att då hon den 1 Sept. sistl. år, på begäran af förre Sergeanten Sundberg, infunnit sig uti huset No 28 wid Lundtmakare gatan och biträtt Brödförsäljerskan Lundgren wid hennes nedkomst med ett lefwande gossebarn, hade bemälde Sundberg wäl warit derstädes närwarande, men hwarken hade han sjelf upgifwit sig eller af Lundgren blifwit upgifwen såsom fader till samma barn; dock hade Lundgren, då fråga någon tid derefter upstod om den betalning wittnet för sitt beswär skulle erhålla, yttrat, såsom orden fallit, ”nu hafwa wi swårt betala men Sundberg wäntar snart penningar”; och då wittnet tillsport Lundgren om hon ej ämnade gifta sig med Sundberg, hade Lundgren swarat ”nej icke ännu; hwarförutan Lundgren, då wittnet frågat om Sundberg icke wore gift, sådant medgifwit, men tillika sagt att han höll på att skiljas wid sin hustru.

Sedan vittnesmålet blifwit uprepadt och widkändt, förklarade uppå derom framställd fråga Brödbagerskan Lundgren, som medgaf riktigheten af Barnmorskan Sandbergs berättelse, att Lundgren alt sedan höstetiden år 1840 afwetat, att Sundberg wore gift; hwarefter och då Parterne icke hade något vidare att andraga, Rätten beslöt att Tisdagen den 1 nästkommande November kl 1 på dagen afkunna Utslag i målet, ehuru Parterne då tillstädeskomma eller ej:

Efter det wederbörande afträdt öfwerlade Rätten till följande

Utslag:

Ehuru förre Sergeanten Carl Caesar Sundberg och ogifta Hembagerskan Maria Lundgren enständigt förnekat att de någonsin med hwarandra pläгат köttsligt umgänge; likwäl och som följande å ed hörde personer bland annat intygat: Skomakaren Arwid August Dahlström och hans hustru Johanna Dahlström, att Sundberg och Lundgren förlidet år warit boende tillhopa uti ett och samma rum i huset No 28 wid Lundtmakare gatan, samt att de hört så wäl Sundberg som Lundgren erkänna att Sundberg wore fader till det af Lundgren den 1 Sept. samma år framfödde gossebarn; Pigan Emma Hag, att Sundberg och Lundgren sommartiden berörde år hvarje natt liggat afklädda tillhopa i en och samma säng; Fyrverkaren Frans Henning, att Sundberg och Lundgren höstetiden nämnde år bott tillsammans i ett rum uti huset No 25 wid Badstugatan å Norr Malm; samt Barnmorskan Catharina Sandberg, att Lundgren, då fråga warit om att betala Sandberg för det hon ofwan upgifne dag biträdt

Lundgren wid hennes nedkomst med ett gossebarn, yttrat, ”nu hafwer wi swårt att betala, men Sundberg wäntar snart penningar”, och att Lundgren, swarat ” nej icke ännu”, samt derjemte tillagt, att Sundberg höll på att skiljas wid sin hustru; alltså och då dessa omständigheter innefatta bindande [svårtytt] om ett brottsligt förhållande emellan Sundberg och Lundgren pröfvar Rätten skäligt ålägga dem att Måndagen den 21 nästk. November kl. 12 på dagen med ed sig wärja, att de icke någonsin med hwarandra haft köttslig beblandelse och att Sundberg icke warit fader till det af Lundgren den 1 Sept. förlidet år framfödda gossebarn; börande Sundberg och Lundgren dock dessförinnan sig hos deras själasörjare inställa, för att om edens vigt och faran för mened erhålla föreställningar, samt bevis såväl derom som i öfrigt om deras Christendoms kunskap för Rätten förete, vid äfventyr att om något af hvad sålunda föreskrifvet är försummas de, anses hafwa åt eden brustit;

Och will Rätten, sedan sig wisat om Sundberg och Lundgren gifta eden så, vidare i saken meddela.

1842 den 1 nov

Nde: Som förut.

S.D. Sedan wid uprop uti uppskjutna målet emellan förre Sergeanten Sundbergs hustru, Käranden, samt bemålde hennes man och ogifta Brödbagerskan Lundgren, Swarande, Kärandens Ombud Bokhållaren Lönnberg sig infunnit, blef oagadt Swarandenes uteblifwande, enligt Rättens den 25 sistlidne Oct. Afsagde beslut, det af Rätten berörde dag öfwerlagde Utslag i målet afkunnadt; i sammanhang härmed den underrättelse meddelades; att den som sig med samma Utslag icke åtnöjde, ägde att deröfwer anföra beswär hos Kongl. Maj:t och Rikets Höglofl. Swea Hof Rätt inan kl. 12 å 15de dagen härefter, som denna oräknad blifwer Onsdagen den 16 i denna månad.

Afträdde.

1842 den 21 Nov.

Nde: Rtns Ordf. Hr. Lagm, Harlingson

Prim. Kämn. XX Schönmeyr

Vice Notarien Rinman

S.D. Då nu efter kl 12 på dagen påropades det för den swarandene, genom Rtns den 1 i denna månad afkunnade Utslag, ålagde Edgång, till denna dag uppskjutne mål emellan förre Sergeanten Sundbergs hustru, Kärande, samt bemålde hennes man och ogifta Brödbagerskan Lundgren, Swarande, infunno sig Kärandens Ombud, Bokhållaren Lönnberg, samt Swarandene personligen, och inlemnade Swarandene, hvilka förklarade sig beredde att eden gå, hvar för sig till Rätten följande bevis, nemligen 1:o Litt Sundberg och 2:o Litt Lundgren; efter upläsandet hwaraf och sedan Swarandene, uppå derom på Kärande Ombudets begäran framställd fråga, förklarar, att de icke för Comministern Norberg upwisat Rtns Ofwanomförmälde Utslag, Kärande Ombudet invände det han icke ansåg Swarandene därför böra tillåtas att eden gå, hwilken invändning Rätten dock, efter uti Parternes frånwaro hållne öfwerläggning, genom afsagdt beslut ogillade enär sådant icke ansett nödigt att sådant Swarandene föreskrifva; emot hwilket Beslut Kärande Ombudet anmälde missnöje och anhöll att deröfwer få anföra särskilda beswär; och fingo således wederbörande åter till förmaket afträda, under det Rätten öfwerlade till det Beslut, att det anmälde missnöjet skulle uti Protocollet antecknas, men att Kärande Ombudet icke kunde tillåtas att deröfwer anföra

besvär annorlunda än i sammanhang med hufwudsaken; som för wederbörande, åter inkallade afsades.

Ifrån det sist fattade Beslutet förklarade Prim. Kämnaren Häradshöfdingen Schönmeyr sig vara af skiljaktig mening, och yttrade, att Häradshöfdingen, som icke deltagit uti Rättens den 1 i denna månad meddelde Utslag, ansåg med afseende å hwad nu förekommit Käranden böra lemna tillfälle att emot Rättens nyss afkunnade Beslut serskilda besvär anföra.

Sedan Swarandene härefter med hand å bok den dem ålagde eden gått, pröfvade Rätten uti afsagdt Utslag skäligt Swarandene ifrån käromålet befria, och blifva, jemlikt 21 C. 3 §. R. B., wid en sådan utgång af målet, Rättegångskostnaderne Parterne emellan qvittade. Afträdde.

In fidem
G.L. Rinman